

## ZUXUROV MAXMUD MAQSETOVICH ÓMIRI HÁM DÓRETIWSHILIGI

Xalniyazova Ra'no Quvonichboy qizi  
O'zbekiston mámleketlik konservatoriyası  
Nókis filiali Ulıwma kásiplik hám  
social gumanitar pánler kafedrası  
muzıkatanıw qániygeliginiń 2-kurs studenti  
Ilimiy basshı: Kamalova Gulmayram.

**Anataciya:** Bul maqalada qaraqalpaqstandaǵı kamer orkestriniń dirijorı, atqarıwshı, pedagog, docent Zuxurov Maxmud Maqsetovichtıń ómiri hám dóretiwshiligi haqqında sóz etiledi. Onıń muzıkalıq iskerligi, pedagogikalıq isleri, orkestr menen birge islegen jumislari hámde kórkem-óner tarawına qosqan úlesi haqqında maǵluwmat beriledi.

**Gilt sózler:** Muzıka, ustaz, Konservatoriya, kórkem-óner, simfoniyalıq orkestr, violonchel, girjek qobız, dirijor.

**Аннотация:** В этой статье рассказывается о жизни и творчестве дирижера, исполнителя, педагога и доцента, руководителя камерного оркестра в Каракалпакстане, Зухурова Махмуда Макасетовича. В статье представлены его музыкальная деятельность, педагогическая работа, а также исполнения с оркестром и его вклад в искусство.

**Ключевые слова:** музыка, учитель, искусство, симфонический оркестр, виолончель, кирджек кобыз, дирижёр.

**Annotation:** The article discusses the life and work of Zukhurov Maxmud Maqsetovich, the conductor, performer, educator, and docent of the chamber orchestra in Karakalpakstan. It provides information about his musical activities, pedagogical work, as well as his performances with the orchestra and his contributions to the arts.

**Keywords:** music, teacher, art, symphonic orchestra, cello, kyzl qobyz, conductor.

Zuxurov Maxmud Maqsetovich 1982-jılı 13-noyabr sánesinde Nókis qalasında dúnyağa kelgen. Onıń ákesi Zuxurov Maqset 1954-2018-jıllar aralıǵında Nókis qalasında jasaǵan. Ol Japaq Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında 1882-jıllarda “Xalıq óyını” bóliminde konsertmeystır hám tariyx paninen sabaq bergen.

Zuxurov Maxmuđdıń anası Sherniyazova Umitxan 1957-jılı Taxtakopır rayonında dúnyağa kelgen. Ol stomotologiyada miyirbekesi bolıp islegen. Házirgi künde napaqada bolıp, ahliqlar tárbiyası menen shuǵıllanadı. Zuxurovlar shańaraǵında tórt perzent bolıp, olardan ulken perzenti Mahmud Zuxurov, Zuxurova Dilafruz 1985-jılı tuwılǵan, házirgi künde ingliz tili paninnen muǵallım. Zuxurov Baxtiyar 1986-jılı tuwılǵan, házirgi künde Xudojnik bolıp jumıs islep kelmekte. Songi perzenti Zuxurova Svetlana 1989-jılı tuwılǵan házirgi waqıtta Arxitektur bolıp isleydi. Búnday darejege jetuwine ata-anasınıń órnı úlken álbette.

M.Zuxurov 1989-jılı N.V.Gogol atındaǵı orta arnawlı bilim beriw jurtında 1995-jılǵa shekem oqıp, usı jıldan baslap 100 jılıq orta arnawlı bilim beriw jurtında tálim alıp basladı. Usı jıllar qatarında Ámet Shamuratov atındaǵı balalar muzıka mektebine (házirgi 12-sanlı balalar muzıka hám kórkem óner mektebi) akkardeon ásbabı boyınsha dógerekke qatnap basladı. M.Zuxurov 1997-jılı Japaq Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında “Xalıq sazları” bóliminde girjek qobız bas hám dirijyorlıq qánigeliginde ustazı Q.Alimovtıń klassında tálim alıp basladı. Sabaqlardı óz waqtında ózlestirip, óz ustinde shuǵıllanıp jetiskenliklerge erise baslaydı. Sólardan 2001-jılı **“Ózbekstan orta arnawlı muzıka hám kórkem óner oqıw jurtları jas atqarıwshılarınıń on altınshı respublika”** kórik tańlawında sıylı III- dárejeli orındı iyelegen. M.Zuxurov usı jılları tek tálim alıp qoymastan, Nókis qalasında jaylasqan Mádeniyat sarayında “Arıwlar” ansamblinde koncertmeyster, akkompaniyator hám sázende bolıp jumıs isley basladı. Sonnan, 2001-2002 jıllar aralıǵında J.Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında Xalıq sazları orkestrinde konceretmeyster lawazımında isledi.

Óz bilimin jetilistiriw maqsetinde 2002-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyasınıń “Xalıq sazları” bólimi girjek qobız bas ásbabı qánigelik boyınsha

professor J.A.Ibragimo klasında tálim alğan. Ekinshi qánigeligi dirijyorlıq sabağınan professor F.Abdurahimovadan, ásbablastırw sabağınan bolsa professor F.Alimovtan bilim alğan. 2004-jılı Ózbek milliy sazları atqarıwshılığınıń ekinshi respublika kórik tańlawında belsendi qatnasqanlıǵı ushın **“Húrmet jarlıǵı”** menen sıylıqlandı. 2006-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası bakalavr basqışın tabıslı tamamlap. Usı jıldıń ózinde Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası magistr basqışında “Tarlı ásbablar” bólimi “Violonchel” qánigeliginde ustazı professor U.Z.Imamov basshılıǵında tálim alıp basladı. Sol dáwir ishinde M.Zuxurov oqıp júrip, óz qánigeligin jetilistiriw maqsetinde jumıs isley basladı. Bulardan, 2003-jılı Tashkent qalasındaǵı OPERETTA teatrıda orkestr sázendesi bolıp 2007-jılǵa shekem isleydi hám usı jılı Alisher Navoiy opera balet teatrı orkestr sázendesi lawazımında is alıp barǵan. Sonnan keyin, 2008-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası magistr basqışın tabıslı tamamlap, Nókis qalasına qaytqan. Usı jıldan baslap, Nókis qánigelestirilgen mádeniyat mektebiniń úlken oqıtıwshı lawazımında jumıs alıp barıp, bir qansha shágirtler tayarlap, jetilistirip barǵan. Bul shágirtler arasında qábiletli, talantlı shágirtleriniń biri Soliboyev Nadir bolıp, ol 2019-jılı “Ózbekstan orta arnawlı muzıka hám kórkem óner oqıw jurtları jas atqarıwshılarınıń respublika” kórik tańlawında qatnasıp “Húrmet jarlıǵı” menen sıylıqlanǵan.

2019-jılı prizdentimiz tárepinen shólkemlestirilgen bes baslama boyınsha Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetinde bes jónelis ashıldı. Usı universitetke jumıs isıewge shaqırtırıldı. Olardıń ishinde xalıq sazları bólimi de qosıldı. Sol xalıq sazlar orkestrın M.Zuxurov shólkemlestirip dúzip, kórkemlik jaqtan basshısı, dirijyor hám assistant oqıtıwshı bolıp is alıp bardı. Ol jerde de qánigelik, dirijyorlıq, túrles saz ásbaplar, ásbaptanıw, ansambl, ásbaplastırw sabaqlarınan da bir neshe shágirtler tayarladı. Shágirtleri Reymov Aziz, Soliboyev Nadir, Djetkergenova Dilnaz.

2023-jıldan baslap, Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasında docent oqıtıwshı bolıp islep kelmekte. Bul jerde óz qánigeligi boyınsha shágirtler tayarlap kelmekte. Bulardan atap aytqanda Sherimbetov.X Kenjaev.K Reypnazarov.F Orinbaev.Quwanışlarǵa dirijyorlıq

sabağınan tálim berip kelmekte. Jánede, M.Zuxurov tek ğana tarlı ásbaplar qánigeliginde is alıp barıwdan sheklenip qalmastan, Xalıq sazları qánigeli boyınshada bar bilimin student jaslarğa úyretip hám sol qánigelikti jetilistiriwde óz úlesin qosıp atır. Qobız bas saz ásbabı shágirtleri P.Kılıshbaeva, A.Baltabaeva. M.Zuxurov Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasında docent oqıtıwshı bolıp islep baslawdan-aq, óziniń iskerligin jaqsı nátiyjeler menen kórsetip basladı. Sonnan, bir qansha koncertler shólkemlestirip, baǵdarlamalar dúzip, jánede basqa aymaqlardıń balalar muzıka mekteplerinde sheberlik sabaqların ótkerip, bir qansha klass koncertler shólkemlestirip kelmekte. Atap aytqanda, kvartet klass, qánigelik klass, kamer ansambli, kamer orkestrı hám xor jámaáti menen birgelikte koncertler ótkerdi. Hám óniń ilmiy jumıslarında birqansha miynet ettip kelmekte. Maxmud Zuxurovtıń "Dirijyorlıq" atamasındaǵı oqıw qollanbası jariq kórdi. Bul oqıw qollanba Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” fakultetiniń student-jasları ushın arnalǵan bolıp, Nókis “Qaraqalpaqstan” baspasında 100 nusqada basıp shıǵarıldı. Oqıw qollanbaǵa Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasınıń professorı I.R. Jumaniyazov hám Ózbekstan mámleketlik kórkem-óner hám mádeniyat institutı Nókis filialı “Kórkem ónertanıw” fakulteti dekanı, tariyx ilimleriniń kandidatı, professor S.I. Xodjametovalar pikirlerin bildirgen. Filialımızdıń student- jasları ushın arnalǵan bul oqıw qollanba álbette, olardıń teoriyalıq bilimlerin elede jetilistiriwde paydası tiyedi sózsiz deb ayta alamız. Biz, ustazımız M.Zuxurovqa aldaǵı dóretiwshilik jumıslarında tasqın tabıslar tileymiz.

Ilmiy jumısları: maqalaları

1.Особенности штриховой техники на струнно-смычковых инструментах.

Образование и наука в XXI веке.

A3-20210413-35

ISSN – 2658-

7998 2021-04-13

2. DIRIJORLIK SAN'ATINING TURLARI VA EVOLYUSIYASI (ЭВОЛЮЦИЯ  
И ВИДЫ РАЗВИТИЯ ДИРИЖЁРСКОГО ИСКУССТВА) «ИНТЕРНАУКА»

*Научный журнал*

№ 3(179)

ISSN – 2687-0142

.Январь 2021 г

3. Orkestr va ansanibl partituralari bilan ishlash

(Work with orchestra and ensemble parts) **SCIENCE AND EDUCATION**

**SCIENTIFIC JOURNAL**

ISSN

2181-0842

VOLUME

3, ISSUE 1

Январь 2022

4. Qaraqalpaq saz áspabları tariyxınan

БЕРДАҚ атындағы  
ҚАРАҚАЛПАҚ МӘМЛЕКЕТЛИК

УНИВЕРСИТЕТИНИҢ  
ХАБАРШЫСЫ №2 (60)

ISSN 2010-9075

2023

5. XX ásirдің birinshi yarımında Qaraqalpaq muzıkası.

“Modern since and research” xalqaro ilmiy jurnali.

VOLUME 3, ISSUE 6

UIF:8.2

ISSN 2181-3906

2023-06-23

6. Dirijyorlıq kórkem óneri tariyxı

“Modern since and research” xalqaro ilmiy  
jurnali. VOLUME 2, ISSUE 10

UIF:8.2

### 7. Muzikanın tárbialıq áhmiyeti hám xalqımızdın

folklor janrı “Baqsı, jıraw hám dástan atqarıwshılıq mektepleriniń rawajlanıwınıń tariyxıy-teoriyalıq hám ámeliy máseleleri” atamasındaǵı respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya.

2022-04-26

### Paydalanılǵan ádebiyatlar:

1. Charshemov J. Problems of Using Karakalpak Folklore in Composers //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – T. 2. – №. 3. – C. 270-273.
2. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 818-821.
3. Niyazbaeva A., Kamalova G. ÓZBEKISTON XALQ BAXSHISI QALLIEV TENELBAY GENJEBAEVICH IJODI //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2023. – Т. 2. – №. 7. – С. 22-24.

4. Begis P., Kamalova G. M. SÓNBS JULDIZ //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 55-59.
5. Aysawle J., Kamalova G. M. SAHRA BÚLBÚLI ROZA QUTEKEEVA //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 60-66.
6. Dauletbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.
7. Segizbaeva G., Kamalova G. M. DEVELOPMENT OF THE ORCHESTRA OF MUSICAL INSTRUMENTS IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 875-879.
8. Niyazbaeva A. J., Kamalova G. M. CHANQOVUZ MUSIQA ASBOBI VA UNING TURLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 1. – С. 26-30.
9. Kamalova G. M. et al. QARAQALPAQTIN' BAY MIYRASI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 52-54.
10. Kamalova G. M., Axmetovna M. A. QOBIZ HAM JIRAWSHILIQ DASTURLERIN SAQLAW //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 123-126.
11. Kamalova G., Akhmetovna M. A. THE LEGACY THAT HAS COME DOWN TO US AS "JETI ASIRIM" //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 117-122.
12. Kamalova G. M. et al. OZBEKSTAN XALIQ BAQSISI GAYRATDIN OTEMURATOV //TADQIQOTLAR. – 2023. – Т. 25. – №. 1. – С. 40-42.
13. Kamalova G. M. et al. OZBEK MUZIKASINDA BALALAR FOLKLORI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 39. – №. 2. – С. 85-87.